

actueel

Hop of flop?

Ouderen nemen de
Hoppinpunten onder de loep

Is de ouderenzorg
het belangrijkste
verkiezingsthema?

Cover: Laurane Berkein

- 3 Ouderen liggen wakker van de toekomst
- 4 Onze Trefdagen in alle Vlaamse provincies
- 7 Alles wat je moet weten over de verkiezingen
- 9 "Laat mensen met dementie deelnemen aan de verkiezingen"
- 11 Drempels voor maatschappelijk engagement van ouderen
- 14 Bepaal je eigen verhaal: resultaten van de campagne
- 16 Hoe toegankelijk zijn de Hoppinpunten echt?
- 21 'Ont-MOET-ing' verbindt ouderen die een trauma dragen
- 24 Maak kennis met het Sensoa Vlaggensysteem
- 26 Word vormingsbegeleider bij de Vlaamse Ouderenraad
- 27 LABO Ouderenbeleid: lokale besturen en ouderenraden leren bij over alternatieve woonvormen
- 30 "Ons ultieme doel? Dat niemand nog zware letsels overhoudt aan een val"
- 32 Sociaal internetaanbod: heb jij er recht op?
- 34 Vlaamse Ouderenraad reageert: ongerustheid over verplichte digitale aanmelding voor kandidaat-huurders van sociale woningen

De Vlaamse Ouderenraad is het advies- en inspraakorgaan van de ouderen bij de Vlaamse regering.

Actueel is het informatieblad van de Vlaamse Ouderenraad.

Ouderen liggen wakker van de toekomst

Marijke Dheedene

Directeur

“De Vlaamse overheid en de toekomstige Vlaamse regering hebben in de Vlaamse Ouderenraad een partner om de visie op de toekomst van de ouderenzorg samen verder vorm te geven.”

Het zijn bijna verkiezingen. Volgende maand worden de kaarten op Vlaams, federaal en Europees niveau geschud. De uitdagingen rond ouderen zijn voor onze toekomstige beleidsmakers niet min. Het toenemend aantal ouderen vraagt om doordacht en ambitieus beleid. Een hot topic? De toekomst van de ouderenzorg. We horen en lezen er veel over in de media.

Wij vroegen in het kader van onze campagne 'Bepaal Je Eigen Verhaal' aan ouderen zelf hoe zij kijken naar de toekomst van de ouderenzorg. De resultaten van deze grootschalige bevraging maakten we dit voorjaar bekend. En wat valt op? Ouderen liggen wakker van hun toekomst! Op vlak van zorg, maar ook op vlak van wonen. Een van de centrale boodschappen die daarbij duidelijk weerklinkt: wij wensen een woon- en zorgmodel op maat van iedereen. Want dé oudere bestaat niet. Er is dus ook niet één woonvorm die voor alle ouderen geschikt is.

Met de uitkomsten en bezorgdheden uit de campagne gaan wij als Vlaamse Ouderenraad verder aan de slag. En laat de resultaten van deze campagne ook inspiratie geven aan onze toekomstige beleidsmakers. De Vlaamse overheid en de toekomstige Vlaamse regering hebben in de Vlaamse Ouderenraad een partner om de visie op de toekomst van de ouderenzorg samen verder vorm te geven. Aan de vooravond van de verkiezingen benadrukken we dat een sterk ouderenbeleid gemaakt wordt samen met ouderen, en over de verschillende beleidsdomeinen heen.

In deze editie van Actueel nemen we je verder mee doorheen de resultaten van de 'Bepaal Je Eigen Verhaal'-campagne. Maar we kijken ook terug op de vele uitwisselingen die we organiseerden. Hoe kan lokale ouderenbeleidsparticipatie versterkt worden? Die vraag stond centraal tijdens de Trefdagen, waaraan meer dan 500 mensen deelnamen. Daarnaast schoven ruim 70 geïnteresseerden mee aan tafel bij de LABO's Ouderenbeleid over alternatieve woonvormen. We sprongen bovendien ook op verschillende vormen van openbaar vervoer bij enkele Hoppinpunten en namen de proef op de som: is het hop of is het flop? En we namen verschillende nieuwe maatregelen voor kansengroepen onder de loep: het nieuw sociaal telecommtarief en het nieuwe aanmeldsysteem voor kandidaat-huurders van sociale woningen.

De Vlaamse Ouderenraad hoopt dat deze thema's, in de laatste rechte lijn naar de verkiezingen, onderwerp van debat blijven. En ook daarna. Want nadat we onze stem uitbrengen in juni, wordt ook een nieuw Vlaams ouderenbeleidsplan opgemaakt. Wij hopen alvast op een holistisch plan dat perspectief biedt voor de toekomst van ouderen in Vlaanderen.

Onze Trefdagen in alle Vlaamse provincies

Ruim 500 deelnemers bliken tevreden terug

In februari en maart 2024 organiseerden de vijf Interregionale Stuurgroepen Ouderenbeleidsparticipatie (ISO's) samen met Vlaamse Ouderenraad · Lokaal in elke Vlaamse provincie een Trefdag. In totaal schreven maar liefst 554 mensen zich in! Leden van lokale ouderenraden, leden van ouderenverenigingen, lokale beleidsmakers en ouderenbeleidscoördinatoren kwamen langs. Hoe dat verliep, lees je in deze terugblik.

Wat stond er op het programma?

Deze editie stonden de Trefdagen helemaal in het teken van lokale ouderenbeleidsparticipatie. Want met de verkiezingen van oktober 2024 in het vizier, is dat thema relevanter dan ooit. Op elke Trefdag ging er een panelgesprek door. Daarin gingen twee leden van lokale ouderenraden uit de bewuste provincie in gesprek met een seniorenconsulent en een schepen. Een moderator leidde het gesprek in goede banen. Topics die besproken werden? Hoe je als lokale ouderenraad nieuwe vrijwilligers kan bereiken, hoe je op een goede manier kan samenwerken met het lokaal bestuur en hoe je het beleid kan adviseren. De thema's van het panelgesprek waren meteen ook een knipoog naar de brochure 'Ouderen weten raad', die de Vlaamse Ouderenraad begin 2024 lanceerde.

- “De speeches en het panelgesprek waren interessant. De meeste regio's botsen tenslotte op dezelfde problemen, wat zorgde voor herkenbaarheid en concrete tips.”
- “Het was fijn om te horen hoe andere steden en gemeenten zich inzetten voor de oudere inwoners.”
- “Dankzij de Trefdag heeft onze ouderenraad het gevoel er niet alleen voor te staan. Dat samenheidsgevoel koesteren we.”

Op elke Trefdag kregen de deelnemers de kans om zich in de te schrijven in één of meerdere workshops naar keuze. De workshops behandelden thema's als 'vrijwilligers als cruciale schakels', 'stadsprojecten verbinden burgers', 'lokale ouderenraden beïnvloeden het beleid', 'mobiliteit is een basisrecht', 'alternatieve woonvormen', 'een zorgzame buurt als antwoord op eenzaamheid' en 'weg met digitale drempels'.

"Ik heb op de workshops verschillende zaken gehoord die ik kan toepassen in de praktijk. Wat mij betreft mochten de workshops gerust langer duren, zodat de sprekers nog dieper op bepaalde zaken konden ingaan."

"Dankzij de uiteenlopende thema's van de workshops, kan onze seniorenraad met veel nieuwe ideeën aan de slag."

Er kwamen ook enkele individuele sprekers langs. Eén daarvan was onze eigen directeur Marijke Dheedene. Ze zoomde in op beeldvorming en leeftijdsdiscriminatie, maar ook op de actieve rol die veel ouderen opnemen in de maatschappij.

"Eén van de sprekers focuste echt op actieve senioren. Dit kwam de beeldvorming van ouderen ten goede. Ook de nieuwe directeur van de Vlaamse Ouderenraad gaf een speech. Het was fijn om haar op die manier te leren kennen."

Tot over twee jaar?

Tussen alle speeches, workshops en panelgesprekken, kregen de deelnemers de kans om te netwerken. En ze brainstormden al volop over thema's die op de toekomstige Trefdagen zeker niet mogen ontbreken.

"Niet alleen de workshops en panelgesprekken waren interessant, het was ook leuk om contacten te leggen met deelnemers uit andere regio's."

"Een tip voor de volgende Trefdagen? Ook aandacht hebben voor de diversiteit tussen ouderen. En dan vooral ouderen met een migratieachtergrond."

"Ik zou op de volgende editie graag inspirerende woonvormen uit binnen- én buitenland leren kennen. En liefst van al worden die praktijkvoorbeelden toegelicht door ouderen die er zelf wonen."

Dat de deelnemers tevreden zijn met de organisatie van de Trefdagen, blijkt uit ons online evaluatieformulier. Daarin vroegen we hen om de Trefdagen te beoordelen. Bijna de helft van de deelnemers deed dat ook. En maar liefst 78% geeft aan dat de Trefdagen beantwoordden aan hun verwachtingen.

Over de Trefdagen

Elke twee jaar organiseren de vijf ISO's, die ondersteund worden door de Vlaamse Ouderenraad, Trefdagen. De Trefdagen zijn er voor al wie geboeid is in het lokaal ouderenbeleid of door ouderenbeleidsparticipatie. De voorbije jaren kregen de ISO's daarbij hulp van de Vlaamse overheid, maar sinds deze editie leidt de Vlaamse Ouderenraad alles mee in goede banen.

Meer weten?

Op www.ouderenraden.be vind je alle presentaties terug die tijdens de Trefdagen aan bod kwamen. Wil je onze brochure 'Ouderen weten raad' doorbladeren, of een exemplaar bestellen? Ook dat kan via de website.

MAAKT MIJN STEM
HET VERSCHIL?

SAMEN LATEN WE ONZE ERVARING GELDEN

VERKIEZINGEN
9 JUNI 2024

GA ZEKER STEMMEN:

Je ervaren blik en je stem zijn belangrijk.
Voor jouw generatie én de generaties na jou.

Voor meer info: scan de QR-code of ga naar daaromstemik.be.

Federale Overheidsdienst
Binnenlandse Zaken

.be

Alles wat je moet weten over **de verkiezingen**

2024 is een belangrijk verkiezingsjaar. We mogen maar liefst twee keer onze stem uitbrengen. Eén keer in juni en één keer in oktober. Omdat er een aantal spelregels wijzigen en omdat het voor de Vlaamse Ouderenraad belangrijk is dat iedereen zijn stem kan uitbrengen, zetten we enkele praktische zaken nog even op een rijtje. Bovendien zoomen we in op zinvolle initiatieven en campagnes. En je komt te weten welke actiepunten de Vlaamse Ouderenraad overmaakte aan de politieke partijen.

Tekst: V.Q.

De verkiezingen staan voor de deur

Op 9 juni **moeten** we naar het stembokje voor:

- ▶ het **Europees** Parlement
- ▶ de Kamer van volksvertegenwoordigers - **Federaal**
- ▶ het **Vlaams** Parlement (of het Brussels Parlement als je in Brussel woont)

In de loop van mei zal je de stembrief in de bus ontvangen.

En op 13 oktober **mogen** we onze stem uitbrengen voor:

- ▶ de **gemeente**
- ▶ de **provincie**

In de loop van eind september zal je de stembrief in de bus ontvangen.

Andere spelregels

Wat wijzigt vanaf dit jaar, is het feit dat we niet langer stemplicht hebben bij de lokale en provinciale verkiezingen. Je bent dus niet verplicht om naar het stembokje te gaan die dag. Wel heb je nog stemrecht. Je kan dus nog steeds het democratisch recht gebruiken om je stem uit te brengen. De Vlaamse Ouderenraad pleit ervoor om die kans te benutten en je stem niet verloren te laten gaan.

En ook voor de Europese verkiezingen is er een verandering. Vanaf dit jaar geldt voor iedereen vanaf 16 jaar de stemplicht voor het Europees Parlement. Voor de Federale en Vlaamse verkiezingen blijft de leeftijdsgrens 18 jaar.

Toegankelijke stemhokjes

Mensen die fysieke drempels ervaren, worden ook vaak met zulke drempels geconfronteerd wanneer ze hun stem willen uitbrengen. Ontoegankelijke stemlokalen, te weinig voorbehouden parkeerplaatsen, onaangepast openbaar vervoer of het feit dat een naaste geen ondersteuning mag bieden in het stemhokje. Maar ook digitale drempels kunnen de kop opsteken, aangezien het stemmen in meer dan de helft van de Vlaamse steden en gemeenten digitaal gebeurt.

Het is erg belangrijk dat steden en gemeenten zich hiervan bewust zijn. En dat ze ervoor zorgen dat álle inwoners vlot hun stem kunnen uitbrengen. Inter – Toegankelijk Vlaanderen maakte in samenwerking met het Agentschap Binnenlands Bestuur twee brochures die steden en gemeenten op weg helpen.

Volmacht geven of krijgen

Indien iemand niet in de mogelijkheid is om zelf een stem uit te brengen, bijvoorbeeld door een opname in het ziekenhuis, dan kan die persoon een volmacht geven aan iemand anders. De volmachtkrijger moet echter wel iemand zijn die in dezelfde kieskring dan de volmachtgever woont – en dus op dezelfde kandidaten kan stemmen.

Let op: de volmachtkrijger moet bij het stemmen voor de volmachtgever in het bezit zijn van een ingevuld volmachtformulier, de eigen identiteitskaart en de eigen oproepingsbrief met het bewijs dat hij/zij reeds heeft gestemd (de stempel aangebracht in eigen stembureau).

Inspiratie nodig?

Heel wat (ouderen)verenigingen, ouderenraden en andere organisaties nemen initiatieven om zichzelf of de inwoners van hun stad of gemeente voor te bereiden op de verkiezingen. Wij bundelen op onze website een aantal goede praktijken die ook ouderen aanbelangen.

Lokale Ouderenraden bereiden zich voor op de verkiezingen

Voor lokale ouderenraden zijn de lokale verkiezingen een momentum dat ze kunnen aangrijpen om allerlei initiatieven op poten te zetten. Ze gaan in gesprek met de oudere inwoners uit de stad of gemeente of ze organiseren een bevraging, ze maken een memorandum met hun belangrijkste speerpunten voor politieke partijen, of ze zorgen er bijvoorbeeld voor dat er stemhokjes in het woonzorgcentrum geplaatst worden. Wij bundelen een aantal van die initiatieven op de website van Vlaamse Ouderenraad · Lokaal.

De Vlaamse Ouderenraad steunt

Een aantal organisaties, maar ook overheidsdiensten, organiseren campagnes. Die moeten alle informatie over de verkiezingen vlotter bij ons brengen. De Vlaamse Ouderenraad is betrokken bij enkele van die campagnes.

Daaromstemik.be

De FOD Binnenlandse Zaken ontwikkelde samen met een aantal middenveldorganisaties, waaronder de Vlaamse Ouderenraad, een campagne voor de verkiezingen van 9 juni. Het doel daarvan is voornamelijk om diverse doelgroepen aan te sporen om hun stem uit te brengen, ook ouderen. De website bundelt bovendien alle praktische informatie over de verkiezingen.

Iedersstemtelt.be

Een groep van dertig middenveldorganisaties, waaronder de Vlaamse Ouderenraad, bundelt de krachten onder de noemer 'Ieders Stem Telt'. Want we vinden het erg belangrijk dat iedereen de kans krijgt om zijn of haar stem uit te brengen, nu we niet langer stemplicht hebben tijdens de verkiezingen in oktober.

Wat vraagt de Vlaamse Ouderenraad aan politieke partijen?

De Vlaamse Ouderenraad maakte zelf twee memoranda. Een voor de lokale en een voor de bovenlokale verkiezingen. Daarin schuiven we diverse acties naar voren. Bedoeling is dat de signalen van ouderen meegenomen worden tijdens de verkiezingscampagnes én in de nieuwe regeringen en besturen.

Meer informatie

Op www.vlaamse-ouderenraad.be/kies24 vind je alle informatie over deze campagnes, initiatieven en brochures. En ook onze eigen memoranda kan je daar raadplegen.

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen - Cera © leodebockphotography.com

“Laat mensen met dementie deelnemen aan de verkiezingen”

Naar aanleiding van de verkiezingen in 2024, schreef het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen een nota die zorgprofessionals en mantelzorgers het belang van politieke participatie van personen met dementie wil aantonen. “Want er wordt te vaak vanuit gegaan dat mensen met dementie niet meer kunnen of willen deelnemen aan de verkiezingen”, vindt **Jan Steyaert**, wetenschappelijk medewerker bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.

Tekst: L.B.

Op 9 juni gaan de Europese, federale en Vlaamse verkiezingen door. Op 13 oktober stemmen we lokaal. Krijgt iemand met dementie ook de kans om zijn stem uit te brengen?

"In principe is er geen wet die zegt dat mensen met dementie niet meer mogen gaan stemmen. Er is geen enkele wet die mensen met een diagnose vrijstelt van de opkomstplicht. En toch grijpt de samenleving wél regelmatig in. De maatschappij heeft de neiging om mensen met een zorgbehoefte te ontzien. Mantelzorgers en zorgmedewerkers zeggen al snel dat mensen met dementie niet bekwaam zijn. Of dat ze geen interesse meer hebben in de verkiezingen. Maar daardoor worden hun kansen om te gaan stemmen ontnomen."

“Mantelzorgers en zorgmedewerkers zeggen al snel dat mensen met dementie niet bekwaam zijn. Of dat ze geen interesse meer hebben in de verkiezingen. Maar daardoor worden hun kansen om te gaan stemmen ontnomen.”

Daarom schreven jullie een visienota?

"Klopt. Die nota is een leidraad voor zorgprofessionals en neemt het maatschappelijk beeld onder de loep. De nota schreven we met collega's, mensen uit de zorgsector, mensen met dementie zelf en een jurist."

"In de nota pleiten we ervoor dat iedereen ervan uit moet gaan dat mensen met dementie wél interesse hebben in de verkiezingen. En dat ze wél willen gaan stemmen. De diagnose dementie mag niet gelijkgesteld worden aan niet meer deelnemen aan

de maatschappij. We moeten iedereen de vraag stellen, en hen zelf laten beslissen. Wil iemand met dementie gaan stemmen? Dan moeten we ervoor zorgen dat die persoon ook kàn gaan stemmen. Fysiek in een stembureau of via een volmacht."

Waarom is het zo belangrijk dat ook mensen met dementie hun stem uitbrengen?

"Iedereen heeft recht op politieke participatie, ook mensen met dementie. Niet alleen politieke participatie is belangrijk, we strijden er ook voor om mensen met dementie geen andere kansen te ontnemen. We willen evenzeer dat mensen met dementie bijvoorbeeld de kans krijgen om op restaurant te gaan, of boodschappen te doen op de markt. Door hen al die zaken te ontnemen, maak je hun aandoening alleen maar erger."

"Dat geldt niet enkel voor mensen met dementie, trouwens. Maar voor alle ouderen, met of zonder diagnose. Mensen die in een woonzorgcentrum wonen, worden al snel onterecht sociaal uitgesloten. Ze leven vooral op hun kamer. Terwijl veel bewoners graag buitenkomen, een museum bezoeken, of met familie en vrienden uit eten gaan."

“Wil iemand met dementie gaan stemmen? Dan moeten we ervoor zorgen dat die persoon ook kàn gaan stemmen. Fysiek in een stembureau of via een volmacht.”

Hoe maken we het voor mensen met dementie evident om effectief naar een stemlokaal te gaan?

"Dat hangt af van persoon tot persoon. Stembureaus kunnen bijvoorbeeld dementievriendelijk

worden ingericht. In Nederland wordt daar hard op ingezet. Alzheimer Nederland geeft voorzitters en medewerkers van stembureaus de kans om trainingen te volgen met als thema 'Goed omgaan met dementie'. Zo krijgen mensen met dementie de juiste hulp als ze gaan stemmen. In onze nota roepen wij op om onze stembureaus, net zoals ons buurland dat doet, dementievriendelijk te maken. Zo'n training kan ook voor onze voorzitters, medewerkers en vrijwilligers relevant zijn."

"Maar ook als het niet lukt om fysiek naar een stembureau te gaan, zijn er mogelijkheden. Mensen met dementie kunnen bijvoorbeeld een volmacht geven aan een andere kiezer. Die andere kiezer moet geen familielid zijn, maar wel iemand uit dezelfde kieskring (het gebied waar bij de verkiezingen op dezelfde kandidaten gestemd kan worden, red.). Iemand die in Oostende woont kan bijvoorbeeld geen volmacht geven aan iemand die in Hasselt woont. Bovendien mag elke volmachthebber slechts één volmacht krijgen en gebruiken. De reden? Fraude en misbruik tegengaan."

"Ook woonzorgcentrum De Wingerd in Leuven pakt dat goed aan. Het woonzorgcentrum heeft zich bij de vorige verkiezingen ingelicht over gaan stemmen met dementie. En besliste toen om bewoners met dementie niet standaard van een attest te voorzien dat hen vrijstelt om te gaan stemmen. Wilden bewoners gaan stemmen? Dan zorgde het woonzorgcentrum dat dat kon. Ook dit jaar behoudt De Wingerd die aanpak. Hopelijk zullen veel woonzorgcentra volgen."

Benieuwd naar de nota?
Surf naar www.dementie.be/nota-over-verkiezingen.

Drempels voor maatschappelijk engagement van ouderen

Tekst: L.B. & M.S. Foto: Olivier Strobbe

Maatschappelijk engagement kent heel wat vormen. Denk maar aan protesteren op een betoging, vrijwilligerswerk uitoefenen of lid zijn van een vereniging. Ook ouderen engageren zich, maar botsen regelmatig op drempels wanneer ze zich maatschappelijk willen inzetten. **Bas Dikmans** en **Toon Vercauteren**, allebei onderzoeker aan de Vrije Universiteit Brussel, besloten om de drempels en stimulansen die ouderen ervaren onder de loep te nemen. De resultaten van hun onderzoek vertalen ze bovendien naar beleidsaanbevelingen op Europees en nationaal niveau.

Jullie onderzochten de drempels van ouderen bij maatschappelijk engagement. Wat was de aanleiding daarvoor?

Dikmans: "Dat de bevolking steeds ouder wordt, is al lang geen geheim meer. En we weten héél veel over ouder worden. Maar ouderen worden vaak gezien als een groep die zorg ontvangt, en niet als een groep die een bijdrage levert aan de samenleving."

"Ons onderzoek wil komaf maken met dat vooroordeel. In onze samenleving is het een onderbelicht feit dat ouderen actief zijn en zich engageren. Er zijn ook ouderen die zich niet engageren, terwijl ze eigenlijk wel willen. Maar ze kunnen niet, omdat er factoren zijn waardoor ze uitgesloten worden. We willen bekijken hoe we de factoren die ouderen ervan weerhouden om zich te engageren, kunnen wegwerken, zodat ze wel kunnen blijven deelnemen

aan de samenleving. Met ons onderzoek willen we ook tot beleidsvoorstellen komen om deze vorm van uitsluiting aan te pakken."

Wat beschouwen jullie in het onderzoek als maatschappelijk engagement?

Vercauteren: "Engagement is inderdaad een breed begrip. Daarom focusten wij ons op vijf verschillende vormen van engagement. Eén van de meest klassieke vormen van maatschappelijk engagement, is vrijwilligerswerk. Daarnaast onderzochten we ook informele hulp. Dat is een moeilijke vorm

om onder de loep te nemen, want informele hulp wordt vaak gezien als iets dat vanzelfsprekend is. En niet als een vorm van engagement. Bijvoorbeeld hulp bieden aan een partner, aan familieleden, vrienden en burens. Die vorm is moeilijk meetbaar."

“Ouderen worden vaak gezien als een groep die zorg ontvangt, en niet als een groep die een bijdrage levert aan de samenleving.”

“Als derde onderzochten we politiek engagement. Dat kan gaan van een lidmaatschap bij een politieke partij, tot gaan stemmen of deelnemen aan protesten en het ondertekenen van petitie. Ook het verenigingsleven hebben we onderzocht. En als laatste hadden we ook aandacht voor digitaal engagement. Want alle voorgaande vormen van participatie die ik opnoemde, kunnen zowel fysiek als online plaatsvinden.”

Jullie onderzochten vier groepen ouderen in de samenleving. Wat kan je daarover vertellen?

Dikmans: “Klopt. We focusten ons op ouderen die in een woonzorgcentrum wonen, ouderen die thuiszorg krijgen, ouderen die in een achtergestelde buurt wonen en ouderen met een niet-Europese migratieachtergrond. Wat we bedoelen met een achtergestelde buurt? Daar zijn er bijvoorbeeld bovengemiddelde werkloosheids- en armoedecijfers. In die buurt kunnen er ook veranderingen zijn in de bevolkingssamenstelling, of er heerst een gevoel van onveiligheid onder de bevolking. Of er is sociale onrust.”

Vercauteren: “We werkten samen met onderzoekers uit vier landen: België, Finland, Zweden en Spanje. Die samenwerking kwam tot stand in een eerder onderzoek, en omdat ze succesvol was beslisten we om ze verder te zetten. Het doel van die samenwerking was zeker niet om de vier landen met elkaar te vergelijken. Het onderzoek is tenslotte geen competitie. Het was vooral een meerwaarde dat de onderzoekers

van elk land een eigen expertise hebben. Zweden heeft expertise met het werken met ouderen met een migratieachtergrond. Finland werkt vaak met ouderen die thuiszorg krijgen. Spanje weet veel over ouderen in woonzorgcentra, en België heeft kennis rond ouderen in een achtergestelde buurt.”

Welke rol hadden ouderen zelf in het onderzoek?

Dikmans: “Het onderzoek bevatte zowel een kwalitatief als een kwantitatief luik. Voor het kwantitatief deel hebben we input verzameld uit bestaande Europese databanken. Daarin zaten gegevens van 33 verschillende landen.”

“Voor het kwalitatief deel werkten we samen met ouderen en ouderenorganisaties. Omdat het onderzoek focuste op ouderen in mogelijk kwetsbare contexten, hadden we ouderenorganisaties nodig om ons met die groep in contact te brengen. Want de onderzoeksgroep bereikte zelf enkel ouderen die veel engagement vertonen, terwijl we het net belangrijk vonden om ook met ouderen te praten die niet actief zijn. Of die geen zichtbaar engagement opnemen. Die mensen bereikten we dankzij de ouderenorganisaties. Elk land deed 60 interviews met ouderen, wat in totaal dus tot 240 interviews leidde.”

“Gesprekken voeren met ouderen over hun maatschappelijk engagement, was op zich niet moeilijk. Mensen ervaren geen drempels om daarover te praten. Integendeel, ze waren vaak blij of opgelucht dat je hen aansprak. Ze voelden zich gewaardeerd.”

Heeft de levensloop van mensen een belangrijke invloed op maatschappelijk engagement op oudere leeftijd?

Dikmans: “Ja. Iemands kindertijd kan een grote impact hebben op iemands risico om uitgesloten te worden. Iemand die als jongere actief

is in een jeugdbeweging, zal ook als hij of zij ouder is sneller toenadering zoeken tot een ouderenvereniging. Maar bevestigen dat er een directe relatie is tussen de kindertijd en het engagement op oudere leeftijd? Dat kunnen we niet. Want iemand kan nog zo geëngageerd geweest zijn als jongere. Een negatieve ervaring in de kindertijd, kan ervoor zorgen dat iemand zich op latere leeftijd toch isoleert. Anderen hebben een moeilijke jeugd, maar gebruiken hun veerkracht om zich op oudere leeftijd voor anderen in te zetten. En niet alleen de kindertijd en jeugd hebben een invloed. Ook het krijgen van kinderen, het pensioen of het verliezen van een partner kunnen het engagement op latere leeftijd tegenwerken, of net in de hand werken.”

“Iemands kindertijd kan een grote impact hebben op iemands risico om uitgesloten te worden.”

Vercauteren: “Naast de levensloop van ouderen, onderzochten we ook andere factoren. Bijvoorbeeld ouderen als individu. Op welke manier heeft het geslacht van iemand een invloed op het engagement? Of het inkomen? Of iemands culturele achtergrond? Een derde factor die we onderzochten, was de invloed van de buurt waarin iemand woont of leeft. En tot slot ook hoe de samenleving maatschappelijke uitsluiting kan beïnvloeden. Denk maar aan wetten en het beleid.”

Kunnen jullie ons al iets vertellen over de resultaten?

Vercauteren: “Het onderzoek is afgerond, maar achter de schermen zijn we nog druk bezig met het verwerken van de antwoorden. Sluitende cijfers kunnen we dus nog niet geven, maar we ontwarren wel

al verschillende trends tijdens ons onderzoek. Eén van de grootste drempels die ouderen ervaren bij het opnemen van een maatschappelijk engagement? Ouderen die thuis wonen en zorgnoden hebben, ervaren vaak fysieke drempels. Ze kunnen zich bijvoorbeeld moeilijker verplaatsen, waardoor ze geen engagement opnemen in de buurt. Straten die niet goed zijn aangelegd, slechte verlichtingen, drempels en hellingen zijn maar enkele voorbeelden. Dit probleem merkten we ook bij bewoners van woonzorgcentra.”

Dikmans: “Ouderen met een migratieachtergrond ervaren dan weer taaldrempels. Of ze hebben een beperkt netwerk, en krijgen te maken met vooroordelen. In achtergestelde buurten valt het op dat er veel organisaties en platforms zijn, denk maar aan lokale dienstencentra, die ouderen motiveren om zich te engageren. Dat zorgt ervoor dat veel ouderen zich engageren. Maar er zijn ook ouderen in achtergestelde buurten die zich niet engageren, omdat ze zich onveilig voelen in de buurt en daardoor minder buitenkomen.”

Vercauteren: “Een positieve trend die we zagen? Er zijn ouderen die verschillende vormen van engagement combineren. Ze zijn bijvoorbeeld politiek actief, én ook lid van een vereniging. Of ze doen boodschappen voor de burens, terwijl ze actief zijn als vrijwilliger. Er zijn ook ouderen die zo’n tijds- en energie-intensief engagement opnemen, dat ze geen ruimte meer hebben om aan andere vormen van engagement te doen. Een mantelzorger bijvoorbeeld, heeft niet altijd tijd en energie over om ook lid te zijn van een vereniging.”

Dikmans: “Ook iemands netwerk is van belang. Iemand die vrijwilligerswerk doet, leert mensen kennen die ook andere engagementen opnemen. En zo rolt de oudere ook mee in andere activiteiten. Iemand die geen sociaal

netwerk heeft, komt vaak niet in aanraking met het verenigingsleven of met vrijwilligerswerk.”

Zijn er verschillen tussen mannen en vrouwen? Of verschillen in leeftijd?

Vercauteren: “Uit de interviews bleek dat politiek engagement vaker voorkomt bij mannen, en dat meer vrouwen bekend zijn met informele hulp. Veel vrouwen die we bevestigd hebben, namen pas op latere leeftijd een formeel engagement op. De reden daarvoor? Ze namen, vaker dan hun mannelijke leeftijdsgenoten, zorg op voor het gezin. Ik hoorde verschillende verhalen van vrouwen die als kind niet naar de jeugdbeweging mochten, omdat ze hun moeder moesten helpen met het huishouden. En hoe ouder mensen worden, hoe minder engagementen ze opnemen.”

“*Er zijn ouderen die zo’n tijds- en energie-intensief engagement opnemen, dat ze geen ruimte meer hebben om aan andere vormen van engagement te doen.*”

“De meeste ouderen die we bevestigd hebben, zijn actief in het verenigingsleven of doen vrijwilligerswerk. Niet zoveel ouderen nemen een politiek engagement op. Uit het kwantitatief luik - waarvoor we input verzamelden uit bestaande Europese databanken - blijkt dat een derde van de bevestigde ouderen informele hulp biedt. De ouderen die een engagement opnemen, of verschillende engagementen combineren, hebben vaak een goede gezondheid, een goede financiële achtergrond en zijn meestal goed geschoold. Maar er zijn ook mensen die, ondanks het feit dat ze op drempels botsen, een engagement

opnemen. Zo zijn er ouderen die die obstakels overwinnen om actief te kunnen zijn.”

Dikmans: “Klopt. Uit de interviews bleek bijvoorbeeld dat ouderen met een migratieachtergrond die in Brussel wonen, vaak actief zijn in lokale dienstencentra en (ouderen) organisaties. We hoorden daar veel verhalen van verbinding. We spraken ook met verschillende organisaties die echt hun best doen om ouderen in geïsoleerde situaties te bereiken. Ze zetten bijvoorbeeld ophaaldiensten in om ouderen thuis op te pikken, zodat ze kunnen deelnemen aan activiteiten in het lokaal dienstencentrum. Zo kunnen ook thuiswonende ouderen of ouderen in een woonzorgcentrum die fysieke drempels ervaren, deelnemen aan het verenigingsleven. Ik sprak ook met een vrouw die niet meer naar buiten kon, omdat haar voordeur te zwaar was. Maar ze schakelde professionele hulp in die haar buiten liet, wanneer ze op pad wilde.”

Wat zal er gebeuren met de resultaten?

Dikmans: “De studie wordt gepubliceerd in september 2024, en de resultaten zullen ook verspreid worden via academische tijdschriften. We willen de resultaten bovendien vertalen naar beleidsaanbevelingen op nationaal en Europees niveau.”

Vercauteren: “En hoewel onze resultaten en onze beleidsvoorstellen een eerste stap zijn in de goede richting, hopen we natuurlijk dat andere onderzoekers uit binnen- en buitenland op ons onderzoek zullen voortbouwen. We willen dit thema niet laten rusten, maar hopen dat er echt een verschil gemaakt kan worden dat de maatschappij vooruithelpt.”

Resultaten van de campagne

Bepaal je eigen verhaal

De toekomst van de ouderenzorg is vaak onderwerp van discussie. Maar dat er nauwelijks aan ouderen zélf gevraagd wordt hoe zij de toekomst van de ouderenzorg zien, daar wilde de Vlaamse Ouderenraad komaf mee maken. Via de campagne 'Bepaal je eigen verhaal' kregen ouderen de kans om hun wensen en verwachtingen voor de ouderenzorg te delen. En dat leverde duizenden reacties op.

Tekst: V.Q.

De Vlaamse Ouderenraad publiceerde tijdens de Week van de Zorg in maart 2024 de resultaten van de campagne in een brochure. Elf concrete ideeën voor de toekomst van de ouderenzorg worden daarin naar voren geschoven. Ideeën van ouderen zélf, telkens met een reactie van experts uit de zorgsector.

Ouderen liggen wakker van de toekomst van de ouderenzorg

Ouderen hebben vaak het gevoel dat er boven hun hoofd beslissingen genomen worden over hun eigen toekomst. Ze willen hun identiteit en 'eigen ik' behouden, ook wanneer er zorgnoden opduiken. Wij wilden weten hoe ouderen de ouderenzorg zelf zouden hertekenen. Wat hun ideeën voor de toekomst zijn. Daarom gaven we via de campagne 'Bepaal je eigen verhaal' een megafoon aan 65-plussers. En het feit dat ouderen vanaf dag één al massaal deelnamen, getuigt dat ze daarop zaten te wachten. Zij liggen hier duidelijk wakker van.

In totaal konden we rekenen op meer dan 3 000 ouderen die hun noden en verwachtingen deelden. Dat deden ze op het online platform www.bepaaljeverhaal.be, maar ook live in kleine groepjes. Zij spreken in naam van zichzelf én van toekomstige ouderen. De Vlaamse Ouderenraad liet via opiniestukken ook experts reageren op de ideeën en verwachtingen van de deelnemers.

Brochure met elf kernideeën van ouderen

De Vlaamse Ouderenraad ging aan de slag met alle ideeën, verwachtingen en reacties en komt nu met een brochure waarin elf kernideeën voor de toekomst van de ouderenzorg centraal staan. Die ideeën gaan over zorg, maar ook over wonen, inspraak en participatie. De Ouderenraad wil hiermee beleidsmakers doen nadenken over de toekomst van de ouderenzorg.

Eén van de kernideeën van de ouderen klinkt: 'We eisen een woon- en zorgmodel op maat van iedereen'. De deelnemers

willen ongeacht hun etnisch-culturele achtergrond, geaardheid, financiële situatie, huidige zorgnoden of thuis- en familiesituatie een beroep kunnen doen op warme, kwaliteitsvolle en betaalbare zorg.

Maggy (75): *"LGBTQI+-personen maken 10% uit van de bevolking. Ook zij komen dus in aanraking met thuiszorg, zorginstellingen, lokale dienstencentra of woonzorgcentra. Maar ik merk dat er weinig medewerkers in de zorgsector zijn die echt weten hoe ze op een gepaste manier met homo- en transseksualiteit om moeten gaan. Maar een apart woonzorgcentrum voor LGBTQI+-personen is voor mij geen oplossing. We moeten streven naar een inclusief verhaal."*

Uit onze bevraging kunnen we ook afleiden dat de nieuwe generaties ouderen openstaan voor de rol van technologie binnen de toekomst van de ouderenzorg. Een ander kernidee in de brochure van de Ouderenraad is dan ook 'Een combinatie van mens én technologie is volgens ons mogelijk'. Voor sommige deelnemers mag dat redelijk ver gaan, anderen vinden dan weer dat technologie enkel kan als aanvulling op warme, menselijke hulp en zorg.

Kathleen (72): *"Ik ben ervan overtuigd dat slimme sensoren een oplossing kunnen bieden om toch langer thuis te wonen, zonder dat je veel van je vrijheid moet afgeven."*

'Wij verkiezen een spectrum aan woonvormen' is ook een belangrijk kernidee. Dé oudere bestaat niet. En er is dus ook niet één woonvorm die voor alle ouderen geschikt is. Maar vandaag lijkt Vlaanderen ons slechts drie mogelijke vormen aan te bieden als we geconfronteerd

worden met zorgnoden: de eigen woning, een assistentiewoning of een woonzorgcentrum. Hoewel heel wat ouderen openstaan voor alternatieven zoals cohousing, lijken die initiatieven maar moeilijk van de grond te komen. Bovendien botsen ouderen die die piste willen verkennen, op heel wat drempels. Er is geen eenduidig beleidskader voor alternatieve woonvormen.

Rik (74) nam het heft in eigen handen: *"Ouder worden in een gezinswoning met veel te veel slaapkamers en een badkamer op de eerste verdieping? Ik en mijn vrouw vonden het maar niks. Daarom beslisten we om onze woning te laten verbouwen tot een cohousinginitiatief. We kunnen er zelf wonen, samen met twee extra gezinnen. De enige zorg die we momenteel nog hebben? De juridische kant van het verhaal."*

En ook op vlak van inspraak en participatie schuiven de deelnemers van 'Bepaal je eigen verhaal' een aantal ideeën naar voren, zoals 'Ook al kunnen we niet alles zelf in handen blijven houden, wij willen inspraak'. De deelnemers zijn zich bewust van het feit dat de kans bestaat dat ze in de toekomst meer zorg zullen nodig hebben. En dat dat ervoor kan zorgen dat ze niet langer zelf alle keuzes kunnen maken. Maar anderen boven je hoofd beslissingen laten nemen? Dat zien ze niet zitten. Zij willen inspraak en persoonsgerichte zorg, ongeacht wat hun zorg- of woonsituatie is.

Kathleen (72): *"Als thuisverpleegkundige probeerde ik er steeds op te letten dat ik patiënten niet betuttelde of beslissingen nam boven hun hoofd. Maar nu ik zelf zorg nodig heb, merk ik dat er vaak geen gesprek aangegaan wordt en men in mijn plaats keuzes maakt."*

Steeds meer ouderen

Het wordt volgens de Vlaamse Ouderenraad dringend tijd dat we als samenleving deze ideeën van ouderen aangrijpen en nadenken over de toekomst van de ouderenzorg. De demografische realiteit haalt ons snel in. Op dit moment is bijna 1 op 5 mensen in Vlaanderen ouder dan 67 jaar. En dat aandeel zal blijven oplopen. Tegen 2030 zijn ongeveer anderhalf miljoen Vlamingen ouder dan 67 jaar. Dat zijn er 268 000 meer dan in 2020. Ook het aantal 85-plussers stijgt razendsnel. Tegen 2040 zijn dat er bijna 350 000. Nog eens tien jaar later, in 2050, telt Vlaanderen op een totale bevolking van ruim 7,5 miljoen ongeveer een half miljoen 85-plussers. En dat zal ons voor grote uitdagingen stellen. Vanaf die leeftijd stijgt immers het risico op de nood aan zorg en ondersteuning heel sterk.

Inspiratie voor beleidsmakers

De Vlaamse Ouderenraad gaat zelf aan de slag met de uitkomst van de campagne. Maar we hopen ook dat beleidsmakers zich erdoor laten inspireren. De Vlaamse overheid en de toekomstige Vlaamse regering heeft in ons een partner om de visie op de toekomst van de ouderenzorg verder vorm te geven. Want binnenkort breekt een nieuwe beleidsperiode aan. Samen met de overheid en relevante partners willen we werken aan een sterk ouderenbeleid.

Ontdek de brochure

Benieuwd naar alle elf ideeën? Surf naar www.bepaaljeverhaal.be om de brochure te doorbladeren of te downloaden.

Hoe toegankelijk zijn de Hoppinpunten echt?

Wij namen de proef op de som in Heverlee en Lede

Wie vaak met het openbaar vervoer reist, kwam vermoedelijk al eens een Hoppinpunt tegen. Een Hoppinpunt is een plaats waar verschillende vervoermiddelen samenkomen en op elkaar zijn afgestemd. Je kan er bijvoorbeeld vlot overstappen van de trein op de bus. Of nadat je de bus uitstapt, kan je je reis bijvoorbeeld verderzetten met een deelfiets of -wagen. Belangrijk is dat alle Hoppinpunten toegankelijk zijn, zodat reizigers vlot hun weg vinden. Zowel reizigers met als zonder beperking.

In deze editie komen het Vlaams-Brabantse Heverlee en het Oost-Vlaamse Lede aan bod. De komende maanden vullen we ons dossier aan met ervaringen van ouderen uit andere regio's.

Wat is een Hoppinpunt?

Hoppin is gegroeid uit het decreet basisbereikbaarheid in juni 2019. De Vlaamse Regering wil daarmee inzetten op efficiënter, duurzamer en toegankelijker openbaar vervoer. Hoppin moet ervoor zorgen dat trein, tram en bus vlotter kunnen gecombineerd worden met de eigen fiets, eigen auto en deelmobiliteit. We kunnen met andere woorden vlot van het ene vervoersmiddel op het andere 'hoppen'.

Op dit moment zijn er nog heel wat Hoppinpunten in opbouw of nog niet gerealiseerd. Is een Hoppinpunt goedgekeurd? Dan ontvangt het een kwaliteitslabel, dat duidt dat het punt aan alle criteria rond toegankelijkheid voldoet.

Er bestaan interregionale Hoppinpunten, regionale Hoppinpunten, lokale Hoppinpunten en buurt-Hoppinpunten.

- ◆ Een **interregionaal** punt verbindt verschillende regio's met elkaar via trein, tram en bus. Dit punt is verbonden met een groot station.
- ◆ Een **regionaal** Hoppinpunt wordt gekenmerkt door trein- en busverbindingen binnen de vervoerregio.
- ◆ Een **lokaal** Hoppinpunt heeft frequente lokale openbaar vervoerverbindingen binnen de vervoerregio.
- ◆ Een **buurt**-Hoppinpunt bevindt zich vaak in een woonwijk of aan een buurtpleintje, en voorziet een flexbus of een functionele buslijn (ook wel spitsuurlijn genoemd) tussen kleinere steden en gemeenten.

De toegankelijkheid van Hoppinpunt Heverlee Station

Frans (75) is vrijwilliger bij Okra Heverlee. Hij neemt ons mee naar het Hoppinpunt aan het station. Heverlee Station is een belangrijk vervoerspunt in Leuven. Je kan hier de trein nemen, er rijden verschillende buslijnen en je hebt de mogelijkheid om je fiets hier te stallen. Bovendien is er ook een aanbod van deelfietsen, deelbakfietsen en deelauto's.

“Of ik de toegankelijkheid van openbaar vervoer belangrijk vind? Ja. Ik heb geen rijbewijs, en verplaats mij altijd met mijn fiets, met de bus of met de trein. Ik combineer die vervoersmiddelen bovendien regelmatig. Ik fiets dan bijvoorbeeld naar een bushalte, of naar een treinstation. Ik ben actief in verenigingen, en voor (dag)uitstappen neem ik vaak de bus of trein. Ook familie bezoek ik meestal met de trein.”

Positieve punten

- Trein** ♦ Er is een voldoende groot treinaanbod. Er rijden drie treinen per uur en per richting. En dankzij de (overdekte) zitbanken op de perrons is er ook wachtcomfort.
- ♦ In de treinen worden de volgende haltes steeds visueel en auditief aangekondigd. Ook op het perron zelf worden treinen en hun bestemmingen omgeroepen.
- Bus** ♦ Er zijn verschillende buslijnen, en de lijnen rijden voldoende frequent.
- ♦ Er zijn bushokjes aanwezig, waarin je de uurroosters van de bussen ziet. Er is ook een digitaal infobord aanwezig.
- ♦ Aan de ene kant van de straat is de stoep verhoogd, waardoor ook mensen die minder goed ter been zijn vlot kunnen opstappen op de bus. Aan de andere kant van de straat is er geen verhoogde stoeprand, wat de toegankelijkheid sterk vermindert.

Werkpunten

- ♦ Het infobord met de vertrekuren van de trein, staat achteraan op het perron. Wie slecht ter been is, moet daardoor een hele weg afleggen om het infobord te lezen. En er is geen digitaal bord met de vertrekuren van de treinen.
- ♦ Er zijn geen geleidetegels (tegels die personen met een visuele handicap in een bepaalde richting leiden). En perron 2 is niet verhoogd, en dus niet toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking, rolstoel of rollator.
- ♦ Op de citybussen (voor lijn 2 Heverlee - Kessel-Lo) is er weinig zitcomfort, omdat de bussen klein zijn en vaak overbevolkt. Niet alle bussen hebben infoschermen, en de volgende haltes worden niet auditief aangekondigd. Ook informatie over het TEC-aanbod ontbreekt.

Deelmobiliteit ♦ Er is een ruim aanbod aan deelmobiliteit: deelfietsen, deelbakfietsen en deelwagens, waaronder ook een elektrische wagen.

♦ Er staat nergens uitgelegd hoe je de deelfietsen en -wagens moet gebruiken. Wil je voor de eerste keer aan deelmobiliteit doen? Dan wordt het zoeken hoe je met een deelfiets of -wagen aan de slag kan. Of je moet je vooraf al goed voorbereid hebben.

Algemeen ♦ Er is een Hoppinzuil aanwezig, wat voor herkenbaarheid zorgt van dit punt.

♦ Ben je met de fiets naar dit Hoppinpunt gekomen? Dan is er een overdekte fietsstalling. Er is ook een ruime gratis parking, met enkele plaatsen voor personen met een handicap.

♦ Er loopt een fiets- en wandelpad langs dit Hoppinpunt.

♦ Het Hoppinpunt ligt er over het algemeen netjes bij. Er zijn vuilnisbakken aanwezig, en er zijn cafeetjes en eetplekken in de buurt.

♦ Je kan de digitale Hoppinzuil niet zien als je van de trein of bus stapt. Er staat enkel een zuil bij de deelmobiliteit. De zuil werkt ook niet. Je kan er dus geen informatie op terugvinden.

♦ Dit Hoppinpunt is gelegen aan een drukke baan. De verkeerslichten zorgen voor een gevoel van veiligheid, maar er is geen auditief signaal dat slechtziende mensen duidelijk maakt dat ze mogen oversteken.

♦ Er is geen verwarmde wachtruimte, want het stationsgebouw is sinds juli 2005 gesloten. Er zijn ook geen loketten meer, en geen openbare toiletten.

"Of het Hoppinpunt voldoet aan de verwachtingen? Over het algemeen wel. Er is hier een voldoende groot vervoersaanbod, en er is voldoende comfort. Wat ik zelf jammer vind? Ik betreur dat er niet aan tariefintegratie wordt gedaan. Stap je van de trein over op de bus? Dan moet je een apart ticket kopen."

"In Leuven kan je bovendien ook een bus van TEC nemen naar Wallonië, en daar heb je nog een apart vervoersbewijs voor nodig. Wil je openbaar vervoer stimuleren? Dan moet er niet enkel aandacht zijn voor aanbod en comfort, maar ook voor de prijs. Het is geen criterium van een Hoppinpunt, maar wel zeer belangrijk."

Frans geeft dit regionaal Hoppinpunt een

7 / 10

De toegankelijkheid van Hoppinpunt Lede Ziekenhuis

Hendrik (64), voorzitter van de seniorenraad in Lede, maakt ons wegwijs in zijn gemeente: "Ik neem jullie mee naar het lokaal Hoppinpunt Lede Ziekenhuis. Er passeren hier twee lijnbussen, die worden vooral gebruikt door mensen die naar het ziekenhuis moeten. Andere vervoersmogelijkheden zijn hier niet."

"Of ik zelf veel gebruikmaak van het openbaar vervoer? Ja. Ik heb een eigen wagen, maar ik gebruik ook vaak de fiets of de bus. Zeker sinds de frequentie van de buslijn is verhoogd. Wanneer we vergaderen met de seniorenraad of wanneer ik naar de markt ga, neem ik meestal de bus. Inwoners van de gemeente kunnen trouwens gratis lijnkaarten ontvangen. Die zijn geldig voor het hele grondgebied van Lede. Mocht mijn wagen stukgaan, sta ik ervoor open om een deelwagen te gebruiken. Al moet ik wel nog uitzoeken hoe dat systeem werkt."

Positieve punten

Werkpunten

Bus ♦ Er passeren hier twee buslijnen. Eén van die lijnen heeft een voldoende frequent aanbod. De andere buslijn focust vooral op schoolvervoer. Ook de Flexbus passeert langs dit Hoppinpunt. ♦ Het bushokje is overdekt, met enkele zitplaatsen. In het bushokje is er een overzicht met de uurregeling. Er is ook een vuilnisbak aanwezig naast het bushokje.	♦ Op dit moment is het bushokje niet netjes. Er ligt een hondendrol. ♦ Het bushokje is niet erg groot, en er zijn maar een paar zitplaatsen. Mocht het hevig regenen, staan de wachtenden niet meer droog. ♦ Je kan hier geen busticket aankopen.

Algemeen ♦ Een zebrapad zorgt ervoor dat je vlot kan oversteken. ♦ De Hoppinzuil zorgt voor herkenbaarheid. ♦ Er is een postbus aanwezig, zoals aangewezen bij een lokaal Hoppinpunt.	♦ Er is weinig parkeerplaats in de buurt. ♦ De fietsenstalling is niet overdekt. Bovendien is er weinig plaats voor fietsen die afwijken van de standaardmaten, zoals een bakfiets. ♦ Op de Hoppinzuil vind je een plattegrond van de omgeving. Maar het ziekenhuis staat er niet duidelijk op aangegeven. Bovendien is de wandelafstand tussen de bushalte en het ziekenhuis nog redelijk groot.

"Op zich voldoet dit Hoppinpunt min of meer aan de voorwaarden van een lokaal Hoppinpunt. Erg netjes vind ik het hier wel niet. Dat er op dit moment een hondendrol in het bushokje ligt, daar kan de gemeente weinig aan doen. Ik snap dat ze hier niet 24/7 kunnen komen kuisen. Maar het Hoppinpunt ligt er vaak lange tijd vuil bij. Tijdens de carnavalsperiode was het hier erg smerig, en toen ik hier een tijd later passeerde, lag de vuiligheid er nog. Er zou tweewekelijks gekuist worden door een externe firma, maar dat voldoet duidelijk niet. Het is bovendien jammer dat er geen horecazaken in de buurt zijn. Daardoor kan je hier ook nergens naar het toilet."

"Hoewel de bus redelijk frequent rijdt - elk uur op rustige momenten, elk half uur op drukke momenten - betreur ik dat de bus op latere uren niet meer rijdt. Wil je naar een optreden in de buurt? Dan moet je met de wagen gaan, of je raakt niet meer thuis. En ook op zondag zijn er zo goed als geen bussen."

"De gemeente plant een Hoppinpunt in het centrum. Dat zal een regionaal Hoppinpunt zijn, waar er niet alleen meerdere buslijnen zijn, maar ook deelmobiliteit. Bovendien is er daar ook een parking, met enkele gehandicaptenplaatsen en een laadpunt voor elektrische wagens. En er zijn horecazaken in de buurt, voor mocht je lang moeten wachten. Dat Hoppinpunt zal worden gerealiseerd tegen het einde van het jaar."

Hendrik geeft dit lokaal Hoppinpunt een

6/10

Benieuwd welke Hoppinpunten er in jouw buurt zijn? Of wil je je route plannen met Hoppin? Surf dan naar www.hoppin.be.

Hou de volgende editie van Actueel in de gaten om te weten te komen hoe andere Hoppinpunten geëvalueerd worden.

'Ont-MOET-ing'

verbindt ouderen die een trauma dragen

Een plek waar iedereen terecht kan die slachtoffer is van geweld. Dat is het doel van herstel- en inloophuis ont-MOET-ing, dat in 2023 werd opgericht door **Marijn Depraetere**. De reden achter de oprichting? Depraetere is zelf slachtoffer van misbruik, en zo'n tien jaar geleden startte hij zijn eigen herstelproces. Maar hij botste op drempels. De wachtlijsten voor hulpverlening zijn te lang. En veel hulpverleners kennen of begrijpen de problematiek te weinig.

Daarom richtte Depraetere een plek op waar iedereen gewoon zichzelf kan zijn. Waar mensen verbinding kunnen leggen met lotgenoten. En vooral een plek waar iedereen naartoe kan op momenten dat hij of zij er nood aan heeft. Ook ouderen.

Tekst: L.B.

Erkenning en herkenning

Herstel- en inloophuis ont-MOET-ing biedt geen psychotherapie aan. En het doel van het inloophuis is ook niet om mensen hun problemen in 1-2-3 op te lossen. Het huis wil vooral mensen met elkaar verbinden. "En we maken moeilijke onderwerpen bespreekbaar. We geven mensen erkenning en herkenning", vertelt Depraetere. Mensen kunnen terecht in het inloophuis voor individuele gesprekken, of ze kunnen zich aansluiten bij een praatgroep. Die gaan zowel online als offline door, zodat mensen die zich moeilijker kunnen verplaatsen niet worden uitgesloten. Maar wie geen nood heeft aan een gesprek, kan ook gewoon iets drinken. Of vrijblijvend in gesprek gaan met lotgenoten. Er worden ook activiteiten en vormingen georganiseerd. "Iedereen die hier werkt, doet dat vrijwillig", vertelt Depraetere. "De mensen die de praatgroepen begeleiden, zijn allemaal ervaringsdeskundigen."

“Mensen die kampen met een trauma, hebben vaak ook andere problemen. Een trauma isoleert mensen, en kan ervoor zorgen dat ze geen job vinden, geen sociaal netwerk meer hebben of in armoede belanden.”

Het inloophuis maakt bovendien komaf met drempels. "Wie hier komt, heeft geen voorschrift of doorverwijzingsattest nodig. Voelt iemand een nood? Dan kan die op eender welk moment bij ons binnenlopen", legt Depraetere uit. "Mensen komen bovendien bij ons over de vloer zolang ze willen. Wie wil, kan wekelijks een individueel gesprek aanvragen. Of wekelijks aansluiten bij een praatgroep. En heeft iemand plots enkele maanden geen zin om langs te komen? Dan is dat ook goed. Niks is hier verplicht. We hebben wel de gewoonte om mensen die we lang niet zien even op te bellen. Gewoon om te luisteren of alles goed gaat. Onze leden appreciëren dat."

Doorverwijzing op maat

De ont-MOET-ing verbindt mensen via lotgenotencontact. "Mensen leren elkaar kennen in praatgroepen, of gaan met elkaar in gesprek in de woonkamer. Zo ontstaan er ook vriendschappen. En elke praatgroep heeft een WhatsAppgroep, waar de leden ook kleine zorgen en leuke anekdotes in kunnen delen."

Is professionele hulp nodig? Dan verwijst de ont-MOET-ing mensen door. "Soms naar een psychotherapeut, maar evengoed naar een OCMW of naar een woonloket. Want

mensen die kampen met een trauma, hebben vaak ook andere problemen. Een trauma isoleert mensen, en kan ervoor zorgen dat ze geen job vinden, geen sociaal netwerk meer hebben of in armoede belanden", weet Depraetere.

Een zware rugzak

Het inloophuis bereikt vooral mensen met een zware rugzak. Mensen die met geweld te maken kregen tijdens hun jeugd, maar nooit de kans kregen om dat trauma te verwerken. Maar ook mensen met een acuut trauma door geweld - een trauma dat ontstaat direct na een traumatische gebeurtenis - zijn welkom in de ont-MOET-ing. "Hoe we al die mensen bereiken? Sommige worden naar ons doorverwezen via een hulporganisatie", vertelt Depraetere. "We werken ook outreachend, door ons inloophuis bekend te maken bij mensen op straat, op café of in een park. Ook mond-tot-mondreclame doet zijn werk. En we hebben een Facebookpagina en folders die we uitdelen in de buurt."

De rode raad doorheen levensverhalen is vaak seksueel geweld. "En de meeste mensen lopen al jaren met dat trauma rond", legt Depraetere uit. "Want vroeger werd er over zulke vormen van geweld niet gesproken. Seksueel geweld was niet bespreekbaar. Mensen die bij ons over de vloer komen, kampen dan ook vaak met een posttraumatische stressstoornis. Ze ervaren een traumatische gebeurtenis, maar kregen nooit de kans om die gebeurtenis een plaats te geven."

Ontkennen van trauma's

Maar ook psychologisch misbruik komt vaak voor. En verschillende bezoekers van de ont-MOET-ing kampen met een ontwikkelingstrauma. "Dat wil zeggen dat ze als kind opgroeiden in een onveilige omgeving. En dat dragen ze voor de rest van het leven met zich mee", legt Depraetere uit.

Hoewel de mensen die langskomen in de ont-MOET-ing allemaal een traumatische gebeurtenis door geweld ervaren, blijft het voor velen moeilijk om daarover te praten. "Elk trauma is uniek. Iedereen heeft andere ervaringen, en dus ook een andere manier om ermee om te gaan", weet Depraetere. "Sommige van onze leden gaan makkelijk met elkaar in gesprek. Iemand vertelt dat hij slecht heeft geslapen, een andere persoon gaat erop in en zo vloeit er spontaan een gesprek uit voort. Andere mensen luisteren vooral. Of ze ontkennen dat ze een trauma hebben. Maar we vinden het al positief dat ze aanwezig zijn in de ont-MOET-ing. Het inloophuis binnenwandelen is een overwinning op zich. Niemand krijgt hier trouwens een label opgeplakt."

bijvoorbeeld bewoners van assistentiewoningen. Zij hebben een cafetaria, en we hebben afgesproken met de vrijwilligers dat we binnenkort zullen kennismaken. Wie weet kunnen we iets voor elkaar betekenen."

Ook kennismakingsgesprekken met woonzorgcentra en lokale dienstencentra staan op de agenda. En om meer jongeren te bereiken, zullen er ook contacten worden gelegd met scholen en jeugdverenigingen. "We richten ons echt op alle generaties, want mensen kunnen op elke leeftijd geweld ervaren", duidt Depraetere.

Creëren van naambekendheid

De mailinglijst van de ont-MOET-ing telt iets meer dan honderd personen. Die namen al deel aan de activiteiten van het inloophuis. Ongeveer een derde daarvan werd ook lid. Iedereen kan zonder lidmaatschap langsgaan in het inloophuis voor een vrijblijvende babbel of er iets drinken met lotgenoten. Wie wil aansluiten bij een praatgroep, moet wel lid worden. Omdat er bij de doelgroepen van de ont-MOET-ing veel socio-economische armoede heerst, bedraagt het lidgeld slechts twee euro per maand. "Mochten we veel meer lidgeld vragen? Dan vallen er heel wat leden weg", weet Depraetere. "Simpelweg omdat ze het niet kunnen betalen. We bieden iedereen die hier langskomt ook een gratis drankje aan. Het inloophuis is bovendien ingericht met tweedehandsmeubels. Dat is niet alleen financieel voordelig, we geven spullen zo een tweede leven."

“ Ongeveer een vierde van onze leden is 60-plus. Maar we merken wel dat het een uitdagende doelgroep is. Ouderen zijn minder snel geneigd om hier zomaar binnen te wandelen.

Of er ook ouderen lid zijn? "Ja. Ongeveer een vierde van onze leden is 60-plus", knikt Depraetere. "Maar we merken wel dat het een uitdagende doelgroep is. Ouderen zijn minder snel geneigd om hier zomaar binnen te wandelen. We willen daar meer op gaan inzetten, door naambekendheid te creëren in plekken waar ouderen vaak over de vloer komen. Onze overburen zijn

“ Ik ben blij dat we het inloophuis dankzij de vrijwilligers kunnen openhouden. Maar er zouden meer plekken zoals de ont-MOET-ing moeten zijn in de samenleving.

Meer herstelplekken

Alle ervaringsdeskundigen die voor de ont-MOET-ing werken, krijgen een vrijwilligersvergoeding. De praatgroepen, drankjes en activiteiten worden gefinancierd via subsidies van het Vlaams Departement Zorg, de stad Roeselare en via sponsoring en giften. "Ik ben blij dat we het inloophuis dankzij de vrijwilligers kunnen openhouden. Maar er zouden meer plekken zoals de ont-MOET-ing moeten zijn in de samenleving. Daar kunnen we allemaal voor zorgen, door meer openheid te creëren voor deze thema's", besluit Depraetere.

Herstel- en inloophuis ont-MOET-ing is een samenwerking met Over De Grenzen Heen vzw. Het inloophuis is gevestigd in Roeselare. Meer info vind je op www.ont-moet-ing.be.

Maak kennis met het Sensoa Vlaggensysteem

Seksueel grensoverschrijdend gedrag voorkomen. Dat is waar het Sensoa Vlaggensysteem voor wil zorgen. Sensoa, het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid, ontwikkelde de methodiek al in 2010. Initieel richtte de methodiek zich op professionals die werken met kinderen en jongeren. Maar er kwamen steeds meer vragen van zorgprofessionals die met volwassenen en ouderen werken. Daarom besliste Sensoa om de methodiek uit te breiden. Wij gingen daarover in gesprek met **Tara De Laet**, beleidsmedewerker Integriteit bij Sensoa.

Tekst: L.B.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorgsector

Het Sensoa Vlaggensysteem zet in op de preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het systeem richt zich op alle mensen die werken met kinderen, jongeren of volwassenen en heeft drie doelen. Professionals helpen om seksueel (overschrijdend) gedrag in te schatten: wat is acceptabel, of wat gaat een grens over? Professionals handvatten bieden om met de betrokkenen in gesprek te gaan, en hen helpen bij het geven van gepaste reacties op seksueel gedrag. Het Vlaggensysteem wil hen ook laten nadenken over welke stappen er gezet moeten worden om preventie te voorkomen.

“ Sensoa wil de methodiek bekendmaken bij zoveel mogelijk organisaties waar ouderen, of professionals die met ouderen werken, actief zijn.

Initieel richtte de methodiek zich op professionals die werken met kinderen en jongeren. Zoals in het jeugdwerk en op school. Maar ook in de ouderenzorg komt seksueel grensoverschrijdend gedrag regelmatig voor. “Denk maar aan een koppel dat samenwoont in het woonzorgcentrum, waarbij iemand zijn partner dwingt om nog seks te hebben. Of een oudere persoon die te pas en te onpas zijn of haar broek naar beneden trekt. Of een conflict tussen een vrouwelijke patiënt en een mannelijke verzorger, omdat de patiënt niet door een man wil gewassen worden”, legt De Laet uit. Sensoa wil de methodiek dan ook bekendmaken bij

zoveel mogelijk organisaties waar ouderen, of professionals die met ouderen werken, actief zijn. “We organiseren netwerkdagen om het Vlaggensysteem toe te lichten. En we zijn van plan om ouderenverenigingen en ouderenraden te vragen om de methodiek te verspreiden via hun kanalen.”

Vier vlaggen en 130 situaties

De methodiek deelt situaties in in vier vlaggen. “We laten professionals nadenken over de seksuele situatie die zich voordoet. Was er toestemming? En was het vrijwillig?”, legt De Laet uit. “Als de situatie oké wordt ingeschat, dan krijgt de situatie een groene vlag. Was de situatie niet oké? Dan krijgt die - afhankelijk van welke criteria niet oké waren - een gele, rode of zwarte vlag. Er zijn verschillende kleuren vlaggen, want niet elke situatie gaat even hard over de grens. Zo kan iemand een ongepaste opmerking maken, maar iemand kan ook ongepast worden aangeraakt. Beide situaties gaan over de grens, maar vragen een andere reactie.”

Daarnaast maakte Sensoa meer dan 130 situatiekaarten op. Dat zijn algemene situaties waar professionals mee te maken kunnen krijgen, met suggesties hoe ze die situatie kunnen aanpakken. “Die situaties komen allemaal uit de praktijk”, legt De Laet uit. “We maakten de methodiek niet op vanuit een ivoren toren, maar we werkten ervoor samen met een feedbackgroep. Daarin zetelen mensen uit de gehandicaptenzorg, het onderwijs, de thuis- en ouderenzorg, de jeugdhulp, en de asiel- en psychologische zorg.”

“ We maakten de methodiek niet op vanuit een ivoren toren, maar we werkten ervoor samen met een feedbackgroep.

Situatieschets

Een mannelijke verzorger wast een vrouwelijke cliënte. Zij protesteert luid omdat ze niet intiem verzorgd wil worden door een man. Ze vindt dit verschrikkelijk. Hij negeert haar protesten en wast haar toch.

- › wederzijdse toestemming
- › vrijwilligheid
- › gelijkwaardigheid
- › passend bij het ontwikkelings- en functioneringsniveau
- › passend in deze omgeving en context
- › impact

Conclusie:

ernstig grensoverschrijdend gedrag

Gedrag bijsturen of aanpassen

De situatiekaarten zijn redelijk vaag beschreven. "Zo geven we organisaties de kans om de details in de situatie zelf in te vullen. Ze kunnen de situaties aanpassen aan de context van hun organisatie." Uit de situaties leren professionals hoe ze het ongepast gedrag van iemand kunnen bijsturen of aanpassen. "En soms moet gedrag niet enkel worden bijgestuurd of aangepast, maar is het nodig om iemand iets bij te leren", weet De Laet. "Belangrijk is dat professionals weten dat gedrag bijsturen, of iemand iets bijleren, tijd nodig heeft."

“Soms moet gedrag niet enkel worden bijgestuurd of aangepast, maar is het nodig om iemand iets bij te leren.”

De situatiekaarten zijn onderverdeeld in zes groepen: volwassenen, jongeren, tieners, kinderen, kleuters en personen met een beperking. "Omdat elke organisatie de situatiekaart kan aanpassen naar zijn specifieke situatie, werd er geen aparte categorie ouderen gemaakt", weet De Laet. "De volwassenen in de situatie kunnen 40 jaar zijn, maar ook 65. Er zijn ook specifieke cases rond dementie. Dat kan gaan over iemand met jongdementie, of over een oudere persoon met dementie. Mochten we merken in onze zoekbalk dat veel organisaties wél apart zoeken naar situaties met ouderen, dan kunnen we altijd nog een extra categorie toevoegen."

Vormingen en trajectbegeleiding

Organisaties die het Vlaggensysteem willen toepassen, kunnen dat zelfstandig doen. Want Sensoa plaatste de volledige methodiek online, zodat iedereen er mee aan de slag kan. Op de website van Sensoa vind je niet alleen uitleg over de methodiek, je vindt er ook tips om met de methodiek en de verschillende situatiekaarten aan de slag te gaan.

Zijn de online tools niet voldoende voor een organisatie? Dan kan die rekenen op extra ondersteuning van Sensoa. "Vaak is er na een incident hoge nood om met de methodiek aan de slag te gaan. Dan gaan we langs bij die organisatie om extra vormingen te geven. Meestal is dat een eenmalige vorming. Maar is dat niet voldoende, dan geven we trajectbegeleiding op maat. Korte vragen beantwoorden we ook telefonisch", besluit De Laet.

Aan de slag met het Vlaggensysteem?

Surf dan naar www.sensoa.be/vlaggensysteem-hoe-reageren-op-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag.

Word vormingsbegeleider bij de Vlaamse Ouderenraad!

Heb je een hart voor participatie en inspraak van ouderen? Leg je graag contact met ouderen en lokale beleidsmakers? Spreek je zonder problemen een groep toe? Dan heeft de Vlaamse Ouderenraad jou nodig, want wij zoeken gemotiveerde vrijwilligers om onze straffe poule van vormingsbegeleiders te versterken.

Diverse vormingen voor diverse groepen

Vlaamse Ouderenraad - Lokaal ontwikkelt al meer dan zes jaar vormingen om het lokaal ouderenbeleid te ondersteunen. Die vormingen gaan dieper in op thema's die de werking van lokale ouderenraden versterken, zoals lokale verkiezingen, een lokaal woonbeleid of dementievriendelijke gemeentes. Het doel? Lokale ouderenraden inspireren en hen ondersteunen bij het vergroten van inspraak in de gemeente.

Om die vormingen tot bij het lokaal ouderenbeleid te brengen, zoekt de Vlaamse Ouderenraad gemotiveerde vrijwilligers om vormingen te geven. Liefst van al zijn dat vrijwilligers die voeling hebben met de leefwereld van ouderen, en makkelijk contact leggen met de doelgroep!

Wij zijn op zoek naar 55-plussers die...

- ◆ interesse hebben in het lokaal ouderenbeleid
- ◆ zich voor een langere periode voor de Vlaamse Ouderenraad willen engageren
- ◆ zelfstandig voor een groep kunnen spreken
- ◆ zich overdag kunnen vrijmaken, en dat zo'n drie keer per jaar
- ◆ respect hebben voor de verscheidenheid van meningen

"Ik heb een passie voor ouderen en ouder worden, en ik vind het zelf interessant om over die thema's bij te leren."
Lieve, 58

"Ik haal veel voldoening uit dit vrijwilligerswerk. Het contact dat ik heb met leeftijdsgenoten, is erg verrijkend. Bovendien kan ik via de vormingen iets betekenen voor gelijkgestemden."
Jos, 78

"Van dit vrijwilligerswerk voel ik duidelijk de impact, ook op mezelf."
Joke, 74

"Het is fijn dat ik mijn kennis en ervaring aan anderen kan overbrengen."
Joris, 72

Wij bieden jou als vrijwilliger een...

- ◆ kant-en-klaar vormingspakket, en een live toelichtings- en oefenmoment voor elke vorming die je zal geven
- ◆ korte verplaatsingstijd. We zorgen er steevast voor dat de vormingen doorgaan in jouw omgeving
- ◆ digitale workshop indien nodig (zoals omgaan met PowerPoint, beamer, laptop en tekstverwerking)
- ◆ uitwisselingsmoment met andere vormingsbegeleiders, om knelpunten én hefboomen met elkaar te bespreken
- ◆ rechtstreeks aanspreekpunt voor vragen en problemen
- ◆ onkostenvergoeding en vrijwilligersverzekering

Kom jij onze poule versterken?

Word jij helemaal enthousiast van het lezen van deze oproep? Omdat je een hart hebt voor ouderen, participatie en presenteren? Meld je dan aan als vrijwilliger door contact op te nemen via lokaal@vlaamse-ouderenraad.be.

Nog onbeantwoorde vragen?

Ben je nog niet helemaal overtuigd? Of heb je vragen of twijfels die je graag eerst doorspreekt? Surf dan zeker eens naar www.ouderenraden.be/vormingsbegeleider.

Scan de QR-code met je smartphone om huidige vormingsbegeleiders zelf te horen vertellen over hun engagement.

LABO Ouderenbeleid

Lokale besturen en ouderenraden leren bij over alternatieve woonvormen

In de eigen woning blijven, verhuizen naar een assistentiewoning of ouder worden in een woonzorgcentrum. Het zijn de drie meest gekende vormen van wonen bij ouderen. Maar ook andere vormen van wonen winnen aan populariteit bij ouderen. Dat blijkt uit de grote interesse in ons LABO Ouderenbeleid, dat dit jaar inzoomde op het thema alternatieve woonvormen.

In dit artikel blikken we terug op het LABO Ouderenbeleid, dat ook dit jaar georganiseerd werd in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Voor het derde jaar op rij verzamelden een 35-tal leden van lokale ouderenraden, ambtenaren en schepenen in het Monasterium in Gent.

Soorten alternatieve woonvormen die vandaag bestaan

GROEP I

geen gedeelde ruimtes

individuele woning,
bewust nabuurschap

GROEP II

leefruimtes privé,
rest gedeeld

appartement,
kangoeroewonen,
duplexwonen,
zorgwonen,
(senior)co-wonen

GROEP III

woonkamer privé,
rest gedeeld

gestippeld wonen,
harmonicawonen,
assistentiewonen,
(senior)co-housing

GROEP IV

slaapkamer en eventueel
badkamer privé,
rest gedeeld

woonzorgcentrum,
woningdelen/kamerwonen,
hospitawonen

Onderzoeker aan de VUB **An-Sofie Smetcoren** opent het LABO met het toelichten van de term 'alternatieve woonvormen'. "Alternatieve woonvormen hebben enkele zaken gemeenschappelijk. Ze zijn relatief kleinschalig. Ze hebben een zekere vorm van collectiviteit, de bewoners delen bijvoorbeeld ruimtes of nemen taken op voor elkaar. Ze zijn aangepast aan de noden en behoeftes van de bewoners. Er is een zekere mate van zelfbestuur en participatie. En de focus ligt echt op het behouden van de zelfstandigheid van de bewoners, en minder op het zorgaspect."

"Ik kende de woonvorm gestippeld wonen nog niet, maar het interesseert me wel. Bij die woonvorm heeft iedereen een eigen appartement in een appartementencomplex, maar er is ook een collectieve ruimte voor bewoners die dat willen. Of iedereen heeft een eigen huis in een wijk, maar kan elkaar ontmoeten in een gemeenschappelijke ontmoetingsplek. Met onze werkgroep wonen kunnen we hier eens op doordenken."
- **Cathérine De Geyter**, promoteam Mechelse oudererraad

"In Kortrijk zijn er weinig alternatieve woonvormen. Ik vind het fijn om tijdens dit LABO verschillende soorten woonvormen te leren kennen. Al schrikken het prijskaartje en de wetgeving mij wel af. Veel initiatieven raken om die reden niet van de grond. Het wordt hoog tijd dat er, ook in Kortrijk, eens op tafel wordt geklopt." - **Marniek De Bruyne**, onafhankelijk lid ouderenadviesraad Kortrijk

Voor- en nadelen woonalternatieven

Collectieve woonvormen hebben voor- en nadelen. "De woonvorm biedt bijvoorbeeld een antwoord op bepaalde vormen van eenzaamheid", weet Smetcoren. "Ouderen die sociale eenzaamheid ervaren, komen dankzij een collectieve woonvorm in aanraking met anderen. Bewoners voelen zich vaak ook veilig en geborgen, want ze weten dat er altijd anderen in de buurt zijn. En bewoners kunnen kleine taakjes voor elkaar opnemen, bijvoorbeeld naar de winkel gaan of voor elkaar koken. En zelfs een simpele 'Hoe is het?' kan voor iemand veel betekenen. Bewoners van collectieve woonvormen zijn vaak ook actiever. Ze moedigen elkaar aan

Staan de deelnemers van het LABO open voor alternatief wonen?

Hoe kijken zij naar al deze woonmodellen? Zouden ze verhuizen naar zo'n alternatieve woonvorm? Wat houdt hen tegen? Drie aanwezigen aan het woord.

"Ik wil daar zeker over nadenken. Mijn zus kreeg vorig jaar de diagnose van dementie. Ze wil liefst thuis blijven wonen. Dus het zou ideaal zijn om haar huis te verbouwen zodat er meerdere mensen kunnen wonen die op elkaar kunnen rekenen. Apart wonen, maar dan samen (lacht). Ook voor de thuiszorgdiensten is dat handig, die kunnen zo meerdere mensen verzorgen op één adres. Alleen maar voordelen."

"Ik ben ervan overtuigd dat de regelgeving moet versoepelen. In onze gemeente wilden we alternatieve woonvormen realiseren. We wilden individuele woningen bouwen, die wél met elkaar verbonden waren. Maar we hebben dat idee moeten afblazen door het gebrek aan interesse van de gemeente en de strikte regelgeving."

"Ik betwijfel ook of samenwonen met verschillende generaties voor mezelf een goed idee is. Ervaring leert mij dat er sneller geluisterd wordt naar de mening van een dertigjarige, dan naar de mening van een tachtigjarige. Ik heb het gevoel dat de mening van een oudere vaak minder naar waarde wordt geschat."

om naar de bakker of de slager te gaan, of ze nemen samen deel aan activiteiten in de buurt."

Maar er zijn ook aandachtspunten. "Vergelijk het met een huishouden. Elk gezin is anders, en mensen veranderen ook. Dus het kan voorkomen dat het plots minder goed klikt tussen bewoners. En bewoners kunnen elkaar helpen, maar er zijn ook grenzen aan de taken die je voor elkaar opneemt."

"Ook op beleidsvlak is er nog geen duidelijk, wettelijk kader voor alternatieve woonvormen. Verder vormt de betaalbaarheid een struikelblok. En niet alle woonprojecten zijn aangepast aan ouderen. Tussen een idee voor een project dat op tafel ligt, tot de realisatie ervan gaat bovendien soms een lange periode. Soms zelfs twintig jaar."

Of het lokaal bestuur een rol te spelen heeft in dat beleidskader? "Ja", antwoorden de aanwezigen volmondig. "Een lokaal bestuur kan het thema mee op de lokale agenda zetten. En de noden aankaarten. En ook een lokale ouderenraad kan een rol spelen. Een raad kan het gemeentebestuur overtuigen dat er een plan nodig is rond alternatieve woonvormen. Een plan dat niet enkel rekening houdt met wonen, maar ook met welzijn, zorg en andere beleidsdomeinen."

Toekomstperspectieven

Het is belangrijk om te beseffen dat alternatieve woonvormen een meer bekende woonvorm zoals een assistentiewoning of een woonzorgcentrum niet vervangen, vindt Smetcoren. "Het is geen of-of-verhaal, maar een én-én-verhaal. Sommige mensen voelen zich goed in hun individuele woning. Anderen verhuizen liever naar een assistentiewoning, of hebben nood aan de zorgondersteuning van een woonzorgcentrum."

Maar er zijn ook mensen voor wie die tussenvormen wel ideale woonvormen zijn. "En er is een groeiende

belangstelling voor. Alternatieve woonvormen worden ook steeds vaker getoond in de media. Denk maar aan minister Crevits, die met haar ouders en schoonouders samenwoont in een kangoeroewoning. Ook televisiemakers Jonas Geirnaert en Lieven Scheire wonen samen. Er worden boeken over geschreven, en nu en dan financiert een lokaal bestuur een woonproject. Het thema leeft al decennia. En hopelijk blijft het thema leven, zodat we over nog eens tien jaar alweer verder staan dan vandaag."

"Ik woon al enige tijd samen met mijn grootmoeder. Toen mijn grootvader stierf, besloten mijn vriend en ik om hun huis over te kopen. Mijn grootmoeder wilde niet verhuizen naar een woonzorgcentrum, en ook wij stonden daar niet voor te springen. Dus we verbouwden de woning tot twee woningen. Mijn grootmoeder heeft haar eigen ruimtes, maar eigenlijk spendeert ze het merendeel van haar tijd met ons gezin. We genieten allemaal van de interactie met elkaar."

"Het verbouwproces verliep soms moeizaam omdat de wetgeving niet is aangepast aan soortgelijke woonmodellen. En wanneer je samenwoont, moet je flexibel zijn. Wij laten mijn grootmoeder haar eigen keuzes maken. We wonen samen, maar met respect voor elkaars eigenheid. Da's belangrijk." - Delphine Degroote, afdelingshoofd leven en welzijn in Zwalm

Meer weten?

Op onze website www.ouderenraden.be vind je een uitgebreid dossier dat dieper ingaat op alternatieve woonvormen.

“Ons ultieme doel? Dat niemand nog zware letsels overhoudt aan een val”

Tekst: L.B. Foto's: Boumediene Belbachir & Ziekenhuis Oost-Limburg

Van 22 tot en met 28 april 2024 was het Week van de Valpreventie. Die campagneweek wil ouderen en hun omgeving, maar ook mensen uit het werkveld, informeren over het belang van val- en fractuurpreventie. Of die sensibiliserende week een goed idee is? Dokter **Joris Meeuwissen** en ergotherapeut **Marie Cortoos**, allebei werkzaam op de valkliniek van het Ziekenhuis Oost-Limburg (ZOL) in Genk, zijn in elk geval tevreden met dit initiatief.

Waarom werd de valkliniek in het leven geroepen?

Meeuwissen: "Sinds 2009 heeft het ZOL een daghospitaal. Bij daghospitalisatie krijgen patiënten een medische behandeling of een onderzoek, zonder opname of verblijf met overnachting, in het ziekenhuis. Omdat er steeds vaker patiënten langskwamen op het daghospitaal met valletsels, groeide er een aparte afdeling op het daghospitaal: de valkliniek."

"Een multidisciplinair team van artsen, verpleegkundigen, ergotherapeuten en kinesitherapeuten onderzoekt de patiënt die zich aanmeldt op de valkliniek. Met behulp van dat onderzoek trachten we te achterhalen wat de oorzaken van de val zijn. Ons team wil ook voorkomen dat iemand nog eens zal vallen. En we ondersteunen mensen bij de revalidatie."

“*Ons multidisciplinair team bekijkt het totaalplaatje van de patiënt en zoekt naar een oplossing op maat.*”

Hoe komen de meeste patiënten bij jullie terecht?

Meeuwissen: "95% van onze patiënten meldt zich bij ons aan met een doorverwijsbrief van een arts. Meestal een doorverwijzing via de huisarts, maar ook soms via een specialist. Bijvoorbeeld een neuroloog of cardioloog."

Cortoos: "De meeste patiënten hebben dan ook al een patiëntendossier op een andere dienst. Bijvoorbeeld op de hart- of longafdeling van het ziekenhuis. Of de geriatrie afdeling. Maar bij een valproblematiek is het meestal de huisarts die de patiënt aanbeveelt om - ook al heeft hij al een dossier op een andere dienst - toch nog naar ons te komen, en zo specifiek de valproblematiek onder de loep te nemen. Dat is een meerwaarde, want ons multidisciplinair

team bekijkt het totaalplaatje van de patiënt en zoekt naar een oplossing op maat."

Meeuwissen: "90% van onze patiënten woont zelfstandig thuis, en kan ook na een bezoek aan ons daghospitaal gewoon weer naar huis. Omdat ze vaak een goed vangnet hebben. Sommige patiënten wonen in een assistentiewoning."

De valkliniek maakt deel uit van het daghospitaal. Hoe verloopt een consultatie op jullie dienst precies?

Meeuwissen: "Wanneer iemand bij ons komt, onderzoeken we die persoon volledig op één dag. De bloeddruk van de patiënt wordt genomen, het hart wordt onderzocht, er wordt een bloedafname gedaan en soms ook een scan van het hoofd of de bloedvaten. Een ergotherapeut gaat een vragenlijst afnemen bij de patiënt, om te kijken hoe frequent de patiënt valt en of er sprake is van valangst. De kinesitherapeut onderzoekt bijvoorbeeld het evenwicht van de patiënt. En de apotheker kijkt welke medicatie de patiënt neemt en of er op bepaalde zaken gelet moet worden."

“*We geven patiënten altijd concrete zaken mee. Iets waar ze écht iets mee kunnen doen.*”

"Aan de hand van al die onderzoeken zal de arts een diagnose stellen. En diezelfde dag nog mag de patiënt naar huis. Met een advies van de artsen, ergo- en kinesitherapeut en eventueel advies rond medicatiegebruik. Voor sommige patiënten is het ook aangeraden om een personalarmsysteem te installeren, of om een rollator aan te schaffen. We informeren de patiënt ook altijd waar die ondersteuningsvormen te vinden zijn. We overhandigen ons onderzoek en onze vaststellingen ook aan de huisarts. De bedoeling is dat

die de patiënt verder opvolgt, en contacten legt met eventuele thuiszorgdiensten. Soms gebeurt het dat wij een patiënt verder opvolgen in het ziekenhuis. Wanneer er bijvoorbeeld een noodzaak is tot intraveneuze medicatie (medicatie die wordt toegediend om pijn te verminderen, red.) voor botontkalking. Of wanneer een patiënt instapt in het revalidatieprogramma."

Cortoos: "We geven patiënten altijd concrete zaken mee. Iets waar ze écht iets mee kunnen doen. Een voorschrift voor kinesithérapie. Informatie over rollators. Een folder rond gezonde voeding. Een winkel waar ze een nachtlampje kunnen kopen, zodat ze 's nachts niet in het donker naar het toilet moeten. Een telefoonnummer van een thuiszorgdienst. We proberen echt zoveel mogelijk drempels weg te werken voor de patiënt."

Wat zijn oorzaken van vallen?

Meeuwissen: "Er zijn tal van zaken die aan de oorzaak van een probleem kunnen liggen. Vaak speelt er ook een combinatie van oorzaken. Sommige patiënten hebben hart- en longproblemen, diabetes, slecht zicht of cataract, of een beperkte mobiliteit. Andere patiënten krijgen medicatie waardoor hun bloeddruk schommelt. En ook slaapmedicatie of antidepressiva werken valproblemen in de hand. Bij nog anderen is hun omgeving niet veilig. Denk maar aan slechte schoenen, kapotte verlichting, een vuile bril of fysieke drempels in de woning. Of patiënten die te snel rechtkomen uit hun bed of stoel, en daardoor vallen."

"Aangezien er zoveel verschillende oorzaken zijn, is er nooit een eenduidige oplossing. We bekijken elke patiënt in zijn geheel, en geven advies op maat."

Wat is het belang van preventie?

Meeuwissen: "Vallen kan ernstige letsels veroorzaken bij patiënten. Iemand die van een trap naar beneden valt, kan een heup breken bijvoorbeeld.

Of een interne bloeding overhouden aan de val. Daardoor kunnen sommige mensen na zo'n ernstige val niet meer zelfstandig wonen. Mensen hebben ook de reflex om als ze vaker vallen, minder te gaan bewegen. Uit schrik om nog te vallen. Maar daardoor werk je het valrisico net in de hand. Het is belangrijk om véél te bewegen. Zo verklein je de kans op vallen."

Cortoos: "Als je de cijfers ziet, dan merk je ook dat valpreventie echt noodzakelijk is. 24% tot 40% van thuiswonende 65-plussers valt minstens éénmaal per jaar. 45% loopt het risico om daarna nog eens te vallen."

“Mensen hebben de reflex om, als ze vaker vallen, minder te gaan bewegen. Maar daardoor werk je het valrisico net in de hand. Het is belangrijk om véél te bewegen.”

Meeuwissen: "Patiënten met zware letsels krijgen we niet zo vaak bij ons over de vloer. Wij bereiken eerder patiënten die een paar keer minder ernstig vallen, en waarbij de omgeving of de huisarts zich daar vragen bij begint te stellen. Wij geven dan meteen advies, en kunnen zo voorkomen dat iemand zwaar valt. Ons ultieme doel is ervoor zorgen dat er niemand nog zware letsels overhoudt aan een val, door mensen op tijd te informeren over valpreventie."

En draagt de Week van de Valpreventie aan die boodschap bij?

Cortoos: "Ja. Hoewel wij dag in dag uit met valpreventie bezig zijn, juichen we het bestaan van zo'n jaarlijkse campagne toe. De Week van de Valpreventie zorgt ervoor dat niet

enkel zorgmedewerkers van onze dienst over het thema nadenken, maar ook andere medewerkers. In die week doen we namelijk (bewegings) activiteiten rond valpreventie op elke dienst. En we bieden ook informatie aan patiënten, mantelzorgers, én collega's."

"Dankzij die brede informatie-verspreiding, wordt ook de omgeving van patiënten goed geïnformeerd over het belang van valpreventie. En dat is belangrijk. Mantelzorgers kunnen mee waken over de voeding van een patiënt. Of over de veiligheid van diens woonomgeving. Of ze kunnen patiënten stimuleren om voldoende te blijven bewegen."

Doen beleidsmakers voldoende rond valpreventie?

Meeuwissen: "Het beleid pleit ervoor dat ouderen zolang mogelijk in de eigen woning blijven wonen. Maar dan moet ook de omgeving van ouderen dat toelaten. En dat kan beter. Ook op lokaal vlak. Wordt er een nieuw publiek gebouw gezet? Dan moet er nagedacht worden over de toegankelijkheid ervan. Te vaak hebben nieuwe restaurants of winkels toch nog fysieke drempels. En ook een vernieuwd marktplein is niet altijd even toegankelijk. Net zoals het openbaar vervoer. Het is toch zonde dat ouderen die hun zelfstandigheid willen behouden, gedwongen worden om binnen te blijven omdat hun omgeving niet is aangepast?"

"Er is dus zeker nog ruimte bij beleidsmakers om daar extra alert voor te zijn. Want mensen vallen niet enkel in de eigen woning, maar ook op publieke plekken. We moeten dus publieke ruimtes creëren die veilig en toegankelijk zijn voor iedereen."

Meer informatie over de valkliniek in Genk vind je op www.zol.be/geriatrie/valkliniek.

Sociaal internetaanbod: heb jij er recht op?

Tekst: L.B. & M.S.

Sinds kort gaat het sociaal telecomtarief door het leven als het sociaal internet-aanbod. Dat is een gunstig maximumtarief voor een vaste internetverbinding. Het aanbod is er voor mensen met een laag inkomen. De **FOD Economie** legt ons uit wat er veranderd is, wie recht heeft op dit vernieuwd tarief en hoe je het kan aanvragen.

Wat is het sociaal internetaanbod?

"Het sociaal internetaanbod is een gunstig vast maximumtarief voor een vaste internetverbinding. Er zijn twee tariefformules. Voor een maximumprijs van 19 euro per maand krijg je vast internet. Voor een maximumprijs van 40 per maand krijg je vast internet in combinatie met minimum één andere dienst, zoals televisie. Er is ook een korting van 50% op de installatiekosten voorzien."

"Waarom praten we over een maximumtarief? Omdat een operator er zelf voor kan kiezen om de bundel aan te bieden aan een goedkoper tarief. Telenet en Proximus zijn de twee Vlaamse operatoren die het sociaal internetaanbod verplicht moeten aanbieden. Andere, kleinere, operatoren mogen het sociaal internetaanbod ook aanbieden, maar zijn dat niet verplicht. Op dit moment zijn er nog geen andere operatoren die het sociaal internetaanbod ook aanbieden."

“Ongeveer een half miljoen Belgen met de laagste inkomens heeft recht op het nieuw sociaal internetaanbod.”

Wie heeft recht op het sociaal internetaanbod?

"Ongeveer een half miljoen Belgen met de laagste inkomens heeft recht op het nieuw sociaal internetaanbod. Wat betreft Vlaamse ouderen, gaat het vooral om huishoudens waar iemand een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood ontvangt van de zorgkas of een inkomensgarantie (IGO) van de federale pensioendienst."

"Op de website van de FOD Economie kan je een overzicht terugvinden van alle mensen die er recht op hebben. Je vindt er bovendien een tool waarmee je kan nakijken of jij in aanmerking komt. De voorwaarden werden bovendien gelijkgesteld met de voorwaarden van het sociaal tarief voor energie."

Waarom werd het sociaal internetaanbod in het leven geroepen?

"Elke burger moet toegang kunnen hebben tot internet in deze steeds meer digitale samenleving. Het oude sociaal

telecomtarief kon de digitale kloof niet overbruggen. We hopen dat het sociaal internetaanbod dat wel zal kunnen."

"Bovendien gebruikten veel mensen die recht hadden op het sociaal telecomtarief, het aanbod niet. Het was onduidelijk voor mensen of ze er recht op hadden. En ook de aanvraag ervan verliep niet altijd vlekkeloos. Het nieuw sociaal internetaanbod heeft een eenvoudige aanvraagprocedure en ook de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen, zijn helder."

“Elke burger moet toegang kunnen hebben tot internet in deze steeds meer digitale samenleving.”

Wat met het vroegere sociaal telecomtarief?

"Sinds 1 maart 2024 kan je het oude sociaal telecomtarief, dat via een systeem van kortingen werkt, niet meer aanvragen. Had je er voor 1 maart al recht op? Dan kan je er wel gebruik van blijven maken. Je kiest zelf of je wilt overstappen op het nieuw sociaal internetaanbod. In een aantal gevallen verlies je het oude sociaal telecomtarief wel. Bijvoorbeeld als je verhuist, als je verandert van telecomoperator of als je verandert van tariefplan."

Hoe kan je het sociaal internetaanbod aanvragen?

"Als je het sociaal internetaanbod wilt aanvragen, ga je best langs bij Telenet of Proximus. Aan de hand van je identiteitskaart of je rijksregisternummer kan de operator meteen controleren of je recht hebt op het sociaal internetaanbod. Heb je er recht op? Dan moet je niks meer doen. De operator kan dan het sociaal internetaanbod meteen voor jou in orde brengen."

“Het sociaal internetaanbod wordt niet automatisch toegekend. Het is dus belangrijk dat je zélf contact opneemt met Telenet of Proximus.”

"Omdat mensen die recht hebben op het sociaal internetaanbod kunnen kiezen tussen twee formules, en ook de optie hebben om het oude sociaal tarief te behouden, wordt het sociaal internetaanbod niet automatisch toegekend. Het is dus belangrijk dat je zélf contact opneemt met Telenet of Proximus."

"Op de website van de FOD Economie vind je ook een digitale informatiebrochure over het vernieuwd sociaal internetaanbod. Organisaties en personen kunnen de informatie zo met elkaar delen, en de brochure indien nodig afdrukken. En er volgt een communicatiecampagne waarmee we alle rechthebbenden willen bereiken."

Wil je kijken of je recht hebt op het sociaal internetaanbod? Ben je op zoek naar de categorieën van rechthebbenden? Of wil je meer info over dit nieuw tarief? Surf dan naar www.socialinternetaanbod.be.

Vragen? Mail naar info.eco@economie.fgov.be of bel naar 0800 120 33.

Vlaamse Ouderenraad reageert

Ongerustheid over verplichte digitale aanmelding voor kandidaat-huurders van sociale woningen

Tekst: M.S. & V.Q. Foto: Laurane Berkeim

Sinds 18 maart is het centraal inschrijvingsregister (CIR) voor sociale woningen actief. Dat is een digitaal platform waarop kandidaat-huurders voor een sociale woning hun bestaande aanvraag online moeten bevestigen. Wie dat niet tijdig doet, wordt onherroepelijk van de wachtlijst geschrapt. Die verplichte digitale handeling zorgt voor ongerustheid, want ze sluit mensen uit die onvoldoende of niet digitaal vaardig zijn.

Uitnodiging per brief

Kandidaat-huurders van een sociale woning die al op een wachtlijst zijn opgenomen, ontvangen via de post een brief van hun woonmaatschappij. Daarin worden ze uitgenodigd om binnen de 30 dagen online te bevestigen dat ze nog altijd kandidaat zijn om een sociale huurwoning te

verkrijgen. Na een herinneringsbrief volgt nog een periode van 15 dagen. Wie dan nog geen actie heeft ondernomen, wordt van de wachtlijst geschrapt.

Als deze brief de kandidaat-huurder niet bereikt, om welke reden dan ook, heeft dit dus grote gevolgen. Mensen die

bijvoorbeeld onvoldoende geletterd zijn om deze brief te begrijpen, mensen die in het ziekenhuis of kortverblijf verblijven en de post pas laat te zien krijgen of mensen die niet tijdig een afspraak te pakken krijgen bij een woonmaatschappij die hen kan ondersteunen, dreigen hun plek op de wachtlijst zomaar te verliezen.

Kandidaat-huurders moeten online bevestigen

Inloggen op het platform doen kandidaat-huurders via de itsme®-app of met hun elektronische identiteitskaart, pincode en een kaartlezer. Eens aangemeld, kunnen kandidaat-huurders hun dossier nakijken en bevestigen. De overheid verwacht dus een bepaalde mate van digitale geletterdheid van de kandidaat-huurders.

Digitale vaardigheden van ouderen

Het aantal ouderen op de wachtlijst voor een sociale woning is hoog. In 2022 waren 47.427 mensen op de wachtlijst 55-plus. Dat is 27% van alle kandidaat-huurders. Bijna 1 op 5 van alle personen op de wachtlijst, in totaal 33.105 personen, was 60 jaar of ouder. De Vlaamse Ouderenraad is erg bezorgd dat ook ouderen met beperkte of zonder digitale vaardigheden de dupe van deze beleidskeuze zullen worden.

Om te vermijden dat de digitalisering nieuwe mechanismen van sociale uitsluiting creëert of bestaande sociale ongelijkheden versterkt, moeten beleidsmakers aandacht blijven hebben voor de noden en verwachtingen van mensen die digitaal niet of minder actief (kunnen) zijn.

Vlaamse Ouderenraad vraagt flexibiliteit en geen 100% digitalisering

Het al dan niet beschikken over digitale apparaten en toepassingen en over de vaardigheden om die te benutten, mag er niet toe leiden dat mensen wel of niet als kandidaat-huurder geaccepteerd worden. Laat staan dat dit leidt tot een definitieve schrapping op de wachtlijst.

De Vlaamse Ouderenraad vraagt de betrokken beleidsmakers daarom om de definitieve schrapping na anderhalve maand te heroverwegen. En we vragen dat er niet uitsluitend via digitale kanalen wordt gewerkt. De komende maanden, en langer dan anderhalve maand, moeten er voldoende contactmomenten bij lokale woonmaatschappijen worden voorzien. Zo kunnen mensen die niet over de nodige digitale apparaten of toepassingen beschikken en/of onvoldoende digitaal vaardig zijn, hulp krijgen om te bevestigen dat ze nog steeds kandidaat zijn voor een sociale huurwoning.

actueel

je vaste afspraak met informatie voor en door ouderen

Al meer dan twintig jaar houden we onze lezers viermaal per jaar op de hoogte van de initiatieven van de Vlaamse Ouderenraad, relevant beleidsnieuws, de Ouderenweek en andere campagnes rond ouderen, inspirerende projecten voor en door ouderen, onderzoek en meer.

Neem vandaag nog een abonnement

Laat je gegevens achter op www.vlaamse-ouderenraad.be/informatieblad of bel naar 0471 57 12 68.

Per jaar betaal je slechts 9 euro.

Wie contacteer je met welke vraag?

Heb je als ouderenraad vragen over het groepsabonnement? Wil je bijvoorbeeld een nieuwe aanvraag toevoegen of wijzigingen aanbrengen aan het huidig groepsabonnement? Neem dan contact op met Karien Delie via karien.delie@vlaamse-ouderenraad.be.

Wil je graag een individueel abonnement of een abonnement voor je gemeentebestuur of bibliotheek afsluiten? Contacteer dan Anneleen Pacquets via anneleen.pacquets@vlaamse-ouderenraad.be.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Marijke Dheedene

REDACTIE
Laurane Berkein

EINDREDACTIE
Veerle Quiryren

INHOUDELIJKE MEDEWERKING
Nadia Denayer, Marc Soubry

LAY-OUT
Eveline Soors

DRUK
Drukkerij Buroform

**vlaamse
OUDERENRAAD**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Vlaamse Ouderenraad vzw
Prinsenstraat 8-10
1000 Brussel

www.vlaamse-ouderenraad.be